

Rok akademicki:

2016/17

Jednostka prowadząca:

Instytut Historii Sztuki i Kultury WHiDK

Kierunek:

Historia sztuki

Poziom:

studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Zajęcia fakultatywne

Nazwa szczegółowa przedmiotu:

Konserwacja dzieł sztuki - Drewno jako podstawowy materiał służący artystom przez stulecia w aspekcie prac konserwatorskich

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot wybieralny

Przedmiot obieralny:

tak

Rok studiów, semestr:

rok II, semestr zimowy

Wymiar:

zajęcia: 30 godz.

Punkty ECTS:

zajęcia: 2

Forma zaliczenia:

zajęcia: zaliczenie bez oceny

Prowadzący:

wykład: dr hab. Ewa Wiłkojć;

Koordynator sylabusu:

dr hab. Ewa Wiłkojć

Sylabus dostępny w ramach:

- [Zajęcia fakultatywne](#) [na kierunku:] [Ochrona dóbr kultury](#) (Odk), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, III rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:0h//0ECTS]: dr hab. Ewa Wiłkojć;
- [Zajęcia fakultatywne](#) [na kierunku:] [Ochrona dóbr kultury](#) (Odk), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, II rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:0h//0ECTS]: dr hab. Ewa Wiłkojć;

- [Zajęcia fakultatywne](#) [na kierunku:] [Historia sztuki](#) (Hsz), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, I rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:0h//0ECTS]: dr hab. Ewa Wiłkojć;
- [Zajęcia fakultatywne](#) [na kierunku:] [Historia sztuki](#) (Hsz), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, II rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:0h//0ECTS]: dr hab. Ewa Wiłkojć;
- [Zajęcia fakultatywne](#) [na kierunku:] [Historia sztuki](#) (Hsz), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, III rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:0h//0ECTS]: dr hab. Ewa Wiłkojć;
- [Zajęcia fakultatywne](#) [na kierunku:] [Historia sztuki](#) (Hsz), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:0h//0ECTS]: dr hab. Ewa Wiłkojć;
- [Zajęcia fakultatywne](#) [na kierunku:] [Historia sztuki](#) (Hsz), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, II rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:0h//0ECTS]: dr hab. Ewa Wiłkojć;

Wymagania wstępne:

brak

Cele:

Zapoznaże się studentów z wiedzą dotyczącą możliwości badawczych i granic samego procesu konserwacji i restauracji dzieł sztuki.

Celem zajęć jest przedstawienie drewna jako materiału z którego artyści przez wieki wykonywali dzieła sztuki a jego skomplikowana anizotropowa budowa a także podatność na działanie czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych prowadzą do destrukcji. Drewno jest najtrudniejszym materiałem poddawany konserwacji.

Treści kształcenia:

T.1 Konserwacja powinna zachowywać i ratować prawdziwą naturę obiektu zarówno w zakresie substancji zabytkowej , jak i idei, którą ta substancja wyraża. Jest to najważniejsza zasada teorii konserwacji. Z punktu widzenia współczesnej nauki konserwacji kluczowym elementem konserwacji są szeroko pojęte badania z zakresu historii obiektu, budowy i przyczyn zniszczeń dzieła oraz odpowiedni dobór materiałów i środków do przeprowadzenia konserwacji.

Przedmiot konserwacja jako nauka i sztuka

Interdyscyplinarne podejście do dzieła sztuki.

T.2 Przedstawienie pojęć z zakresu sztuki konserwatorskiej, jak: konserwacja zachowawcza, konserwacja użytkowa (z przeznaczeniem obiektu do użytku), trwała ruina, rekonstrukcja, kopia, aranżacja i kreacja konserwatorska.

T.3 Ochrona i metody konserwacji malowideł sztalugowych na podobrazii drewnianym, rzeźby polichromowanej, snycerki, mebli, ram - przedstawiona zostanie kwestia zatrzymania procesu niszczenia oraz jej rodzaje, usunięcie jej przyczyny, przywrócenie w miarę możliwości pierwotnego wyglądu obiektu i zabezpieczenie go przed agresywnym wpływem otoczenia”.

T.4 Przedstawienie przyczyn niszczenia różnych rodzajów zabytków połączone z omówieniem procesu konserwacji - rozpoznanie dzieła sztuki w kontekście jego techniki i technologii, stanu zachowania kolejnych przekształceń oraz historii zawartej w obiekcie.

T.5 Przedstawienie podstawowych badań fizyko – chemicznych, mikrobiologicznych i innych stosowanych w konserwacji oraz zapoznanie studentów z etapami przebiegu prac konserwatorskich, podstawowymi założeniami dotyczącymi technologii konserwatorskiej oraz umiejętnością sporządzania dokumentacji konserwatorskiej.

T.6 Omówiony zostanie szczegółowo program konserwatorski, w tym badania naukowe nad technologią wykonania obiektów zabytkowych, wykorzystanie innych dyscyplin naukowych jak np. fizyki, chemii, materiałoznawstwa i technologii, drewna, dendrochronologia, komputerowa analiza dzieła, zastosowanie lasera 3D..

T.7 Przedstawiona zostanie sytuacja estetyczna dzieła sztuki w konserwacji - etyczny problem konserwacji ukazany w kontekście autor dzieła, dzieło, konserwator i odbiorca. Krecja konserwatorska i świadoma odpowiedzialność za prowadzone prace, z naciskiem na to, że proces konserwacji musi być odwracalny.

Efekty kształcenia:

W_01 Przedmiot konserwacja jako nauka i sztuka, w odniesieniu do drewna jako materiału stosownego od pradawnych czasów

Przedstawienie podstawowych informacji o budowie drewna

W_02 Przedstawienie pojęć z zakresu sztuki konserwacji jak: konserwacja zachowawcza, konserwacja użytkowa (z przeznaczeniem obiektu do użytku), trwała ruina, rekonstrukcja, kopia, aranżacja i kreacja konserwatorska.

W_03 Podstawowe zasady ochrony i metody konserwacji dzieł sztuki na drewnie; malarstwo rzeźba polich. snycerstwo, meble, ramy, rzemiosło art.

zostanie kwestia Zatrzymania procesu niszczenia oraz jej rodzaje, usunięcie jej przyczyny, przywrócenie w miarę możliwości pierwotnego wyglądu obiektu. Zastosowania analizy obrazu w nieniszczących badaniach obiektów zabytkowych. Konserwacja prewencyjna w odniesieniu do dzieł sztuki na drewnie.

Metody i narzędzia dydaktyczne:

M.1 Wykład

M.2 Prezentacja multimedialna

M.3 Zajęcia w pracowni konserwatorskiej

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

W.1 Systematyczny, aktywny udział studentów na zajęciach (dopuszczalne są trzy nieusprawiedliwione nieobecności).

Lektury podstawowe:

Brandi C., Teoria restauracji, Warszawa 2006;

Buksalewicz, Gajdziński, Lutomski, Zabytkowe drewno konserwacja i badania, Poznań 1987;

Jackson, A., Day D., Antyki. Przechowywanie i Konserwacja, Arkady, Warszawa 1995;

Kelly F., Art., Restoration, London 1971;

Konserwacja zapobiegawcza w muzeach. Materiały z konferencji zorganizowanej przez PKN ICOM oraz KOBIDZ w Muzeum Narodowym w Warszawie 6-7 listopada 2006, red. D.Folga-Januszevska, Warszawa 2007;

Kurpik W., Uwagi w kwestii konserwacji podobrazii drewnianych, Warszawa 1962;

Kwiatkowski K., Kozłowski R., Badania technologiczne Portretu Damy z Gronostajem, 1976;
Mańkowski P, Badanie modelu sprężystości drewna przy użyciu technik radiacyjnych i ultradźwiękowych, Warszawa 2004;
Matejak M, Podobrazia drewniane, Warszawa 1995;
Matt G., Muzeum jako przedsiębiorstwo, Warszawa 2006;
Marconi B., O sztuce konserwacji, Warszawa 1982;
Marijnisen R.H., Degradation, conservation et restauration de l'oeuvre d'art, Bruxelles 1967;
Paciorek M, Badania wybranych tworzyw termoplastycznych stosowanych do impregnacji drewna, Kraków 1993;
Plenderleth H.J., The Conservation Antiquities and Works of Art, London 1957;
Rothe A, Marussich G, Florentine struktura I stabilization techniques, Los Angeles 1995;
Running a Museum: A Practical Handbook, ICOM, 2004;
Secco Suardi G., Il restauratore dei dipinti, Milano 1966;
Slansky B., Technika malarstwa, t. II Badanie i konserwowanie obrazów, Warszawa 1965;
Sobczyk J, Obara B, Frączek P, Współczesna teoria konserwacji i restauracji dóbr kultury, Warszawa 2006;
Sobczyk J, Obara B, Frączek P, Zastosowania analizy obrazu w nieniszczących badaniach obiektów zabytkowych, Warszawa 2006;
Swaczyna I, Meble naprawa i odnawianie, Warszawa 1999;
Ślesiński W., Konserwacja zabytków sztuki, t. I. Malarstwo sztalugowe i ścienne. Warszawa 1989;
Ślesiński W., Konserwacja zabytków sztuki, t. II. Rzeźba. Warszawa 1990;
Ślesiński W., Konserwacja zabytków sztuki, t. III, Rzemiosło Artystyczne, Warszawa 1995;
Ważny J, Współczesne poglądy na rozkład drewna w obiektach zabytkowych, Warszawa 1977;
Wiłkojć E, Chrystus Błogosławiący dzieci Lucasa Cranacha starszego w zbiorach Zamku Królewskiego na Wawelu w świetle badań i działań konserwatorskich, Kraków 2012.

Lektury uzupełniające:

Dardes K, Rothe A, The Structural Conservation of Panel Paintings, Los Angeles 1995;
Korpala G., Autor - dzieło sztuki – konserwator - odbiorca, Studia i Materiały, WKiRDS, t. XIII, Kraków 2004;
Modern Art: Who cares?, The Foundation for the Conservation of Modern Art and the Netherlands Institute for Cultural Heritage, Amsterdam 1999;
Strzelczyk A.B., Karbowska-Berent J., Drobnoustroje i owady niszczące zabytki i ich zwalczanie, Toruń 2004;
Ślesiński W., Techniki malarskie, spoiwa organiczne, Warszawa 1984.

Uwagi: